

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **13749864**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

07 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN PERİHAN KOCA'NIN
TBMM 7/29652 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/29652
6K 187

SORULAR

Doğu Akdeniz'in önemli bir akarsuyu olan Asi Nehri, Lübnan'da doğduktan sonra Suriye'yi geçerek, Türkiye'de Samandağ'dan (Hatay) Akdeniz'e dökülmektedir. Asi Nehri, geçtiği bölgelerde önemli bir ekosistem yaratmaktadır. Nehrin ekosistemi içinde onlarca canlı türüne ev sahipliği yaptığı çok eski tarihli araştırmalardan bu yana literatürlerde yer almaktadır. Nehir yatağını çevreleyen bitkilerin sel baskınlarına karşı koruyucu görev yaptığı da bilinmektedir.

6 Şubat depremlerinde ağır hasar alan Hatay ilinde sorunlar çığ gibi büyümeye devam ederken şimdi de nehrin kuruma tehlikesinin baş gösterdiği ifade edilmektedir.

Asi Nehri'ne deprem enkazlarının dökülmesi ve çöplerin yığılması geçtiğimiz günlerde basına yansıyan ve ses getiren konulardan bir tanesi iken şimdi de nehrin suyunun tamamen tükenmesi tehlikesi baş göstermiştir. Nehrin artık iş göremez hale geldiği, ekosisteminin çökme tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı, bölge insanları ve çevre örgütleri tarafından teyit edilmektedir.

Sadece Çöğürlü bölgesindeki taşocağı faaliyetinin bile nehrin yatağını değiştirdiğine dair bulgular mevcuttur. Kaldı ki Asi Nehri'nin kıyısına kurulan Aknehir'deki taşocağının, nehirde kum çıkararak, gölet gibi bir alan oluşturup nehrin akışını ciddi oranda engellediği ifade edilmektedir. Bu nokta balıkların yumurtalarını bıraktıkları nokta olarak bilinmektedir. Su miktarının iyice düşmesiyle birlikte Amik Ovası'nda faaliyet yürüten çiftçilerin de su kanallarının kuruması nedeniyle üretim yapamaz hale geldikleri görülmektedir.

Nehri besleyen derelerin de benzer sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Şehir merkezi ile Samandağ arasındaki yolun üzerinde bulunan doğal dere yataklarının kenarlarına molozlar Döküldüğü ve dere yataklarının iş göremez hale geldiği görülmektedir.

Öte yandan yasal olarak beton santrallerinin ve taşocaklarının atık havuzları olması gerekirken ildeki tesislerin maliyet gerekçesiyle atıklarını Asi Nehri'ne doğrudan boşalttıkları görülmektedir.

Bu bağlamda

- 1- Hatay ilindeki beton santrallerinin ve taş ocaklarının yasal zorunluluk taşıyan yükümlülükleri yerine getirip getirmediğine dair Bakanlığınızın bir denetlemesi var mıdır?
- 2- Bölgede ekosistem açısından önemli bir işlevi olan Asi Nehri'nin korunmasına dair ne gibi çalışmalar yapılmıştır? Nehrin kritik düzeyin altına düşen su seviyesiyle ilgili ne gibi önlemler alınmaktadır?
- 3- İnşaat firmalarının Asi Nehri'ne moloz ve çöp dökmeleri ve beton santrallerinin atıklarının nehre boşaltılmasıyla ilgili Bakanlığınızın bu şirketlere herhangi bir cezai yaptırımını var mıdır?

- 4- Asi Nehri'nin canlı yaşamı için hayati işlevinin olduğunun bilinmesine rağmen şirketlerin burayı moloz alanı olarak kullanılması Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde mi gerçekleşmektedir?
- 5- Şehirdeki dağların neredeyse tümünde faaliyet gösteren taş ocaklarının kaçısı ruhsatludur? Kaçak oldukları iddia edilen taş ocaklarıyla ilgili bir çalışmanız var mıdır?
- 6- Taş ocaklarının dağlarda yarattığı geri döndürülemez yıkımla ilgili bir tedbiriniz var mıdır? Bölgedeki ekosistemleri gözetken bir çalışma yapıyor musunuz?

CEVAPLAR

23.01.2010 tarih 27471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılması Yönetmeliği Madde 5'e göre; İşletmeci tarafından çalışmalara başlanmadan önce, bozulacak doğal yapının yeniden düzenlenmesi, doğal dengenin kurulması, alanın yeniden insanların ya da diğer canlıların güvenle yararlanabileceği hâle getirilmesini sağlayacak biçimde doğaya yeniden kazandırma çalışması, söz konusu madencilik faaliyetine ilişkin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde bir bütün olarak değerlendirilir ve sonuçlandırılır.

ÇED sürecine tabi projelerde ekosistemin korunması, bozulmuş alanların rehabilitasyonu ve doğal çevrenin iyileştirilmesi hususlarına ilişkin çalışmalar, ilgili mevzuat kapsamında değerlendirilmekte olup, proje sahipleri tarafından gerekli planlamaların yapılması ve uygulamaya geçirilmesi zorunlu hale getirilmiştir. Bu çalışmaların izleme, denetleme, raporlama süreçleri Hatay Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde yürütülmektedir.

Ülkemizde su kirliliğinin önlenmesi, su kalitesinin korunması ve her türlü faaliyetten kaynaklanan atıksuların bertarafına ilişkin çalışmalar, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği çerçevesinde Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu kapsamda Asi Nehri'nin korunmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

Çevre Denetimi Yönetmeliği çerçevesinde tesis veya faaliyetlerin 2872 sayılı Çevre Kanun'u ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan mevzuata uygunluğunu kontrol etmek için Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı çevre denetçileri tarafından denetimler gerçekleştirilmektedir. Denetimler sonucunda Çevre Mevzuatı çerçevesinde çevre kirliliğini ve/veya ihlali tespit edilmesi halinde idari yaptırım uygulanmaktadır. Son 3 yıl içinde Hatay ilinde toplam 1.200 'ü aşkın denetim yapılmıştır.

2872 Çevre Kanunu çerçevesinde Asi Nehri'ne hafriyat döktüğü tespiti yapılan firmalara idari para cezası uygulanmıştır.